
Question Answers for Practical Conversation in Sanskrit

——
సంస్కృతవ్యవహారప్రశ్నోత్తరీ

——
Document Information

Text title : Question Answers for Practical Conversation in Sanskrit

File name : vyavahAraprashnottarI.itx

Category : major_works, learnsanskrit

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Sneha Sudha snehasudha13 at gmail.com

Proofread by : Sneha Sudha snehasudha13 at gmail.com

Description/comments : From Sanskrita Bhavitavyam, Sanskrit Bhasha Prachara Vangmayamala,
S. N. Kulkarni, v 3, 1954.

Latest update : April 10, 2019

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

సంస్కృతవ్యవహారప్రశ్నోత్తరీ

౧. ప్రారంభకః పాఠః ।

౧. బాల (బాలే) ఆగచ్ఛ - బాలక (బాలికా) ఆ ।
౨. వల - ఘూమ ।
౩. గచ్ఛ - జా ।
౪. ఉపవిశ - బైఠ ।
౫. ఉత్తిష్ఠ - ఉఠ ।
౬. చల - చల ।
౭. తిష్ఠ - ఠహార ।
౮. హస - హాస ।
౯. మా రుడిహి - మత రో ।
౧౦. మా గచ్ఛ - మత జా ।
౧౧. ధావ - దౌడఁ ।
౧౨. పుస్తకం గృహాణ - పుస్తక లే ।
౧౩. పుస్తకం దేహి - పుస్తక దే ।
౧౪. వృక్షం పశ్య - వృక్ష దేఖ ।
౧౫. ఫలం ఆనయ - ఫల లా ।
౧౬. పుష్పం నయే - పుష్ప లే జా ।
౧౭. వాక్యం వద - వాక్య బోల ।
౧౮. పాఠం పఠ - పాఠ పఠఁ ।
౧౯. పత్రం లిఖ - పత్ర లిఖ ।
౨౦. లేఖనీం స్థాపయ - లేఖనీ రఖ ।
౨౧. ధ్వనిం కురు - శోర కర ।
౨౨. ప్రశ్నం పృచ్ఛ - ప్రశ్న పూఠ ।
౨౩. ఉత్తరం దేహి - ఉత్తర దే ।
౨౪. వాక్యం శృణు - వాక్య సున ।
౨౫. ఫలం భక్ష - ఫల ఖా ।

౨౬. జలం పిబ - జల పీ ।
 ౨౭. గురుం ప్రణమ - గురుకో ప్రణామ కర ।
 ౨౮. కిశోరం స్పృశ - కిశోరకో స్పృశ కర ।
 ౨౯. తాలికాం వాదయ - తాలీ బజా
 ౩౦. వస్త్రం ధారయ - వస్త్ర ధారణ కర ।
 ౩౧. పుస్తకం త్యజ - పుస్తక త్యాగ
 ౩౨. కందుకం ధర - గేంద రభ ।
 ౩౩. కందుకం క్షిప - గేంద ఫేక ।
 ౩౪. కూర్ద - కూద ।
 ౩౫. బహిః ఖేల - బాహర ఖేల ।

౨. మమ పరిచయః ।

౧. బాల (బాలే), కిం తవ నామ ? - మమ నామ ముకున్దః (ఉమా) ఇతి ।
 ౨. కిం తవ పితుః నామ ? - మమ పితుః నామ సరస్వతీప్రసాద ఇతి ।
 ౩. కిం తవ కులనామ ? - మమ కులనామ చతుర్వేదీ ఇతి ।
 ౪. కిం తవ వయః ? - మమ వయః అష్ట-వర్ష-మితమ్ ।
 ౫. కిం తవ పితుః వయః ? - మమ పితుః వయః పంచాశత్-వర్ష-మితమ్ ।
 ౬. కతి తే భ్రాతరః ? - త్రయః భ్రాతరః మే ।
 ౭. కతి తే భగిన్యః ? - చతస్రః భగిన్యః మే ।
 ౮. కః తే జ్యేష్ఠః భ్రాతా ? - ప్రభాకరః మే జ్యేష్ఠః భ్రాతా ।
 ౯. కా తే జ్యేష్ఠా భగినీ ? - ఉమా మే జ్యేష్ఠా భగినీ ।
 ౧౦. కః తే పితుః వ్యవసాయః ? - మమ పితా ప్రాధ్యాపకః ఆస్తి ।

౨. మేరా పరిచయ ।

౧. బాలక (బాలికా) తుష్టారా నామ క్యా హై? - మేరా నామ మకున్ద (ఉమా) హై ।
 ౨. తుష్టారే పితాకా క్యా నామ హై? - మేరే పితాకా నామ సరస్వతీప్రసాద హై ।
 ౩. తుష్టారా కులనామ క్యా హై ? - మేరా కులనామ చతుర్వేదీ హై ।
 ౪. తుష్టారీ ఉన్మ క్యా హై ? - మేరీ ఉన్మ ఆఠ వర్ష హై ।
 ౫. తుష్టారే పితాకీ క్యా ఉన్మ హై ? - మేరే పితాకీ ఉన్మ పచాస వర్ష హై ।
 ౬. తుష్టారే కితనే భాఈ హైం ? - మేరే తీన భాఈ హైం ।
 ౭. తుష్టారే కితనీ బహనేం హై ? - మేరీ చార బహనేం హైం ।
 ౮. తుష్టారా బడో భాఈ కౌన హై ? - మేరా బడో భాఈ ప్రభాకర హై ।

సాయంకాల వ్యాయామ కరతా హూఁ ।

౯. క్యా తుమ చాయ పీతే హో ? - మైం చాయ నహీం పీతా, దూధ పీతా హూఁ ।

౧౦. తుమ అధ్యయన కబ నే ఆరంభ కరతే హో ? - మైం సాత బజేన

అధ్యయన ఆరంభ కరతా హూఁ ।

౧౧. తుమ్హారా భోజనే కబ హోతా హై ? - సాఢ్ఠే నౌ బజే ।

౧౨. తుమ విద్యాలయ కబ జాతే హో ? - సాఢ్ఠే దస బజే జాతా హైం ।

౪. మమ విద్యాలయః ।

౧. అపి త్వం విద్యాలయం గచ్ఛసి ? - ఆం, అహం విద్యాలయం గచ్ఛామి ।

౨. కిం నామ తవ విద్యాలయస్య ? - మమ విద్యాలయస్య నామ పటవర్ధన
విద్యాలయః ఇతి ।

౩. కస్మిన్ వర్గే పఠసి త్వమ్ ? - చతుర్థ-వర్గ పఠామి అహమ్ ।

౪. కః తే ముఖ్యాధ్యాపకః ? - దేశముఖ-మహాభాగః మే ముఖ్యాధ్యాపకః ।

౫. త్వం సంస్కృతం పఠసి కిమ్ ? - ఆం, అహం సంస్కృతం పఠామి ।

౬. కః పాఠ్యతి సంస్కృతమ్ ? - నేనే-మహాభాగః పాఠయతి సంస్కృతమ్ ।

౭. కదా భవతి తే వార్షిక-పరీక్షా ? - ప్రిస్తావస్య చతుర్థ-మాసే ।

౮. అపి జాతా తే పాణ్మాసిక-పరీక్షా? - అథ కిం, గతమాసే ఏవ జాతా ?

౯. అపి త్వం ఉత్తీర్ణః తాం పరీక్షామ్ ? - ఆం, ఉత్తీర్ణః అహం, కిన్తు న మే బంధు ।

౧౦. కస్మిన్ విషయే సః నిపతితః ? - గణితవిషయే సః నిపతితః ।

౧౧. కః తే గుణానుక్రమాఙ్కః ? - ద్వితీయః మే గుణానుక్రమాఙ్కః ।

౧౨. కదా భవతి పఠనస్య ప్రారంభః ? - ఏకాదశ-వాదన-సమయే ।

౧౩. కదా ఛుట్టిః భవతి ? - పఞ్చ-వాదన-సమయే భవతి ఛుట్టిః ।

౪. మేరా విద్యాలయ ।

౧. క్యా తుమ విద్యాలయ జాతే హో ? - హాఁ, మైం విద్యాలయ జాతా హూఁ ।

౨. తుమ్హారే విద్యాలయకా క్యా నామ హై ? - మేరే విద్యాలయకా నామ పటవర్ధన
విద్యాలయ హై ।

౩. తుమ కిన్ కణ్ణా మేం పఠతే హో ? - మైం చౌఢీ కణ్ణా మేం పఠతా హూఁ ।

౪. తుమ్హారే ముఖ్యాధ్యాపక కౌన హై ? - దేశముఖ మహోదయ మేరే ముఖ్యాధ్యాపక హైం
।

౫. క్యా తుమ సంస్కృత పఠతే హో ? - హాఁ, మైం సంస్కృత పఠతా హూఁ ।

౬. సంస్కృత కౌన పఠతా హై ? - నేనే మహోదయ సంస్కృత పఠతా హై ।

౭. తుష్టూరీ వార్షిక పరీక్షా కబ హోతీ హై ? - ఈసవి సన్ కే చౌథే మాహ మేం ।

౮. క్యా తుష్టూరీ ఛమాహీ పరీక్షా హో గఈ? - హా, గత మాహ మేం హీ హో గఈ ।

౯. క్యా తుమ ఉన పరీక్షా మేం ఉత్తీర్ణ హో గయే? హా, మైం ఉత్తీర్ణ హో గయా,
పరస్తు న మేరా భాఈ ।

౧౦. వహ కిస విషయ మేం అనుత్తీర్ణ హో గయా ? వహ గణిత విషయ మేం అనుత్తీర్ణ
హో గయా ।

౧౧. తుష్టూరా (కక్షా మేం) క్యా స్థాన (నంబర) థా ? మేరా (కక్షా మేం)
ద్వితీయ స్థాన థా ।

౧౨. పథః ఈ కబ శురూ హోతీ హై ? - గ్యారహ బజే ।

౧౩. ఛట్టీ కబ హోతీ హై ? - ఛట్టీ పాఠ బజే హోతీ హై ।

౫. మమ భోజన-వేలా ।

౧. అపి తవ భోజనం జాతం, బాల ? - నహి జాతం మే భోజనమ్ ।

౨. కా తే భోజన-వేలా ? సార్ధ-నవ-వాదన-వేలా ప్రాతః,
అష్ట వాదన-వేలా చ సాయమ్ ।

౩. కా పాకం కరోతి ? - మే మాతా పాకం కరోతి ।

౪. కా పరివేషయతి అన్నమ్ ? - మమ భగినీ పరివేషయేతి అన్నమ్ ।

౫. కే కే పదార్థాః సన్ని భోజనాయ ? వరాన్నం, భక్తం, భాజీ,
పోలికా, కఢికా, చటనీ చ ప్రాయః భవన్తి ।

౬. కిం త్వం తిక్తప్రియః మధురప్రియః వా ? - మధుర-ప్రియః అహమ్ ।

౭. కి సన్నితం తుభ్యం రోచతే ? - నింబూ-సన్నితం మహ్యం రోచతే ।

౮. కా చటనీ రోచతే ? దధి-దాలికా, - దధి-మూలికా తు మహ్యం నైవ రోచతే ।

౯. అపి బుభుక్షితః త్వమ్ ? - ఆం, అం భృశం బుభుక్షితః,
జాతా ఏవ మే భోజన-వేలా ।

౧౦. కం ప్రతీక్షసే త్వమ్ ? - తాత-పాదాన్ ప్రతీక్షే, గోష్ఠీ గృహాత్
సద్యః ఏవ ఆగమిష్యన్తి తే ।

౧౧. అపి సిద్ధః పాకః ? ఆం, పాకః తు నియత-వేలాయాం సిద్ధః ఏవ భవతి ।
మే మాతా భృశం సామయికా ।

౫. మేరే భోజనకా సమయ ।

౧. బాలక ! క్యా తుష్టూరా భోజన హో గయా ? - మేరా భోజన నహిం హుఆ ।

౨. తుమ్హారే భోజనకా క్యా సమయ హై ? ప్రాతఃకాల సాధే నౌ బజే ఔర సాయంకాల ఆర బజే ।

౩. కౌన భోజన బనాతా హై ? - మేరీ మాతా భోజన బనాతీ హై ।

౪. భోజన కౌన పరోసతా హై ? - మేరీ బహన భోజన పరోసతీ హై ।

౫. భోజన మేం కౌన కౌన నే పదార్థ హోతే హైం ? ప్రాయః దాల, భాత,

భాజీ, రోటీ, కడఃఠీ ఔర చటనీ హోతే హైం ।

౬. తుమకో చరపరీ వస్తుయే ప్రియ హై అథవా మీతీ ? ముర్రే మీతీ వస్తువఁ ప్రియ హైం ।

౭. తుమకో కోనసా అచార అచ్చా లగతా హై ? మురుకుకో నీంబూకా అచార అచ్చా లగతా హై ।

౮. కౌననీ చటనీ అచ్చీ లగతీ హై? దహీ ఔర దాలకీ । దహీ ఔర ముతీకీ

చటనీ ముర్రే బిలకుల నహీం అచ్చీ లగతీ ।

౯. క్యా తుమకో భూఖ లగీ హై । - హోం, మైం బహుత భూఖా హూఁ ।

౧౦. తుమ కిసకీ ప్రతీక్షా కర రహా (కరతే) హో ? మైం పితాజీకీ ప్రతీక్షా

కర రహా (కరతా) హైం । కల్ప వే శీఘ్ర హీ ఆయేంగే ।

౧౧. క్యా భోజన తైయార హో గయా హై ? - భోజన తో నియత సమయ పర

తైయార హీ హో జాతా హై । మేరీ మాం సమయకీ బడఃఠీ పాబన్ద హై ।

౬. మమ భోజనమ్ ।

౧. అపి తే క్షుధా భ్రాతః ? - ఆం, విద్యతే మే మహతీ క్షుధా, భగిని ।

౨. తే పాత్రం పరివేషయేయం కిమ్ ? - అథ కిం, సత్వరం పరివేషయ మే పాత్రమ్ ।

౩. కిం వాఞ్ఞసి త్వం భక్తం వా పోలికాం వా ? పోలికాం వాఞ్ఞామి, భక్తం న వాఞ్ఞామి ।

౪. భాజీ తిక్తా అస్తి కిమ్ ? - భాజీ తిక్తా నాస్తి ।

౫. అపి జలం శీతమ్ ? - ఆం, సుశీతం జలమ్ ।

౬. కిం న భక్షయసి శాకమ్ ? - వక్ల-శాకం మహ్యం న రోచతే, మా పరివేషయ శాకమ్ ।

౭. అపి పరివేషయాణి ఘృతకం, ఘృతం నాస్తి । పరివేషయ ఘృతకం,

ఘృతం మహాధం, వయం అపి ఘృతం న నేవామహే ।

౮. కిం న గృహ్లాసి పోలికాం, గృహాణ ఈషత్ ? ఉదరం పూర్ణం, మా ఆగ్రహం కురు ।

౯. న త్వయా సమ్యక్ భోజనం కృతమ్ । - నహి తథా, ఆకర్ణే భోజనం జాతమ్ ।

౧౦. అపి వాఞ్ఞసి హస్త-ప్రక్షాలనాయ జలమ్? ఆం, దేహి జలమ్ ।

౧౧. త్వం తామ్బూలం భక్షయసి కిమ్ ? - న నేవే తామ్బూలం, నే ఆహం తామ్బూల-నేపీ ।

౬. మేరా భోజన ।

౧. బైయా, క్యా తుష్టేం భూఖ లగీ హై ? - హా, బహన, ముయే బహుత భూఖ లగీ హై ।
 ౨. క్యా తుష్టూరీ థాఠీ పరోసు ? - హా, శీఘ్ర మేరీ థాఠీ పరసో ॥
 ౩. తుమ క్యా చాహతే హా, భాత యా రోటీ ? - రోటీ చాహతా హూ, భాత నహీం ।
 ౪. క్యా సబ్జీ తీఖీ హై ? - శాక చరపరీ నహీం హై ।
 ౫. క్యా జల శీతల హై ? - హా, జల బహుత శీతల హై ।
 ౬. క్యా తుమ శాక నహీం ఖాతే ? బైంగనకా శాక ముయే అచ్చా
 నహీం లగతా, శాక మత పరసో ।
 ౭. క్యా వనస్పతి పరంసు, శుద్ధ ఘీ నహీం హై ? వనస్పతి ఘీ పరసో,
 శుద్ధ ఘీ మహంగా హై, హమ భీ ఘీకా సేవన నహీం కరతే ।
 ౮. రోటీ కోం నహీం లేతే ? థోడో-నీ లో ? - పేట భర గయా హై, ఆగ్రహ మత కరో ।
 ౯. తుమనే భతి భాతి భోజన నహీం లియా ? - వైసా నహీం । గలే తక భోజన హా గయా ।
 ౧౦. క్యా తుమ హాథ థోనేకే లియే జల చాహతే హా ? హా, జల దో ।
 ౧౧. క్యా తుమ పాన ఖాతే హా ? - మైం పాన నహీం ఖాతా, మైం పాన ఖానేవాలా నహీం హూ ।

౭. మమ గృహమ్ ।

౧. క్వ నివససి త్వం, బాల ? - అహం నాగపుర-నగరే నివసామి ।
 ౨. కుత్ర విద్యతే తవ గృహమ్ ? - భోసలా-మహావిద్యాలయస్య నికటే ।
 ౩. కిం తత్ భాటకీతం గృహమ్ ? - న హి న హి, న అహం భాటం దదామి ।
 ౪. తర్హి కస్య తత్ గృహమ్ ? - తత్ తు మమ స్వకం ఏవ గృహమ్ ।
 ౫. కేన బద్ధం తత్ తవ పిత్రా పితామహేన వా ? - మమ పిత్రా ఏవ బద్ధమ్ ।
 ౬. కదా బద్ధం తద్ గృహమ్ ? - పఞ్చవర్షభ్యః ప్రాక్ ।
 ౭. కాం దిశాం అభి ముఖం తస్య ? - పూర్వాభిముఖం మే గహమ్ ।
 ౮. కతి భూమయః తవ గృహస్య ? - ద్వి-భూమికం మే గృహమ్ ।
 ౯. కతి కణాః విద్యన్తే ? - సప్త కణాః సంభాజనకోష్ఠః చ విద్యన్తే ।
 ౧౦. అపి సుప్రకాశితం సంవాతీతం చ తే గృహమ్ ? అథ కిం, విద్యన్తే
 బహూని ద్వారాణి వాతాయనాని చ మే గృహస్య ।
 ౧౧. అపి విద్యుత్స్థితం తే గృహమ్ ? - ఆం, విద్యుత్స్థితం మే గృహమ్ ।
 ౧౨. కిం విద్యతే కుపః నలః బా ? - విద్యతే కృపః తథా నలః చ ।

౧౩. కియాన్ ధనవ్యయః అస్య రచనే ? - వింశతి-సహస్ర-మితాః రూపకాః ।

౭. మేరా ఘర ।

౧. బాలక ! తుమ కహాః రహతే హో ? - మైం నాగపుర నగర మేం రహతా హూః ।

౨. తుష్టారా ఘర కహాః హై ? - భోసలా మహావిద్యాలయకే పాస ।

౩. క్యా వహా కిరాయేకా ఘర హై ? - నహీం, నహీం, మైం కిరాయా నహీం దేతా ।

౪. తబ వహా ఘర కిసకా హై ? - వహా ఘర మేరా అపనా హీ హై ।

౫. ఉసే కిసనే బనవాయా హై, - తుష్టారే పితానే యా దాదా నే ? - మేరే పితా
నే హీ బనవాయా హై । మాం జానే ।

౬. వహా ఘర కబ బనవాయా థా ? - పాఠ వర్ష పూర్వ ।

౭. ఉసకా ముఖ కిస దిశాకీ ఔర హై ? - మేరే ఘరకా ముఖ పూర్వకీ ఓర హై ।

౮. తుష్టారే ఘర మేం కితనీ మంజిలే హై ? - మేరే ఘర మేం దుమంజిలా హై ।

౯. కితనే కమరే హై ? - సాత కమరే ఔర ఏక బైతకఖానా హై ।

౧౦. క్యా తుష్టారా ఘర సుప్రకాశిత ఔర హవాదార హై ? హాః, మేరే ఘర
మేం బహుత సే దరవాజే, ఖిడకియాం హై ।

౧౧. క్యా తుష్టారే ఘర మేం బిజలీ లగీ హై ? - హాః, మేరే ఘర మేం బిజలీ లగీ హై ।

౧౨. క్యా తుష్టారే ఘర మేం, కుఱం అథవా నల హై ? మేరే ఘర మేం కుఱం
ఔర నల (దోనో) హైం ।

౧౩. ఉసకే బనవనే మేం కితనా ధన వ్యయ హుఱ ? బీస హజార రుపయే ।

౮. మమ గృహకర్మ ।

౧. క్వ గచ్ఛసి బాల ? - అహం హట్టం గచ్ఛామి ।

౨. కిమర్థం హట్టం గచ్ఛసీ ? - మాత్రా శాకాని ఆనేతుం ఆదిష్టః అస్మి ।

౩. కాని శాకాని ఆనయసి ? - వల్లం, గోజిహ్వం కుస్తుమ్బురు చ ఆనయామి ।

౪. కిం న క్రీణాసి కుమాణ్ణకమ్ ? - హ్యః ఏవ తస్య శాకం కృతమ్ ।

౫. కిం త్వం ఏవం ప్రతిదినం శాక-క్రయణం కరోషి ? ఆమ్ । అహం ఏవ కరోమి ।

౬. కిం శాకం స్వస్తం సమృత్తి ? - మేంథికా స్వస్తాః, గోజిహ్వం చ మహార్హా ।

౭. కః భావః భిణ్ణి-శాకస్య ? - ఆణక త్రయం ప్రతినేరమ్ ।

ఆణక-ద్వయేన అపి విక్రీయతే జరఠ-భిండిః ।

౮. కిం అన్యత్ గృహకర్మ కరోషి త్వమ్ ? - అహం కుపాత్ జల్ధరణం కరోమి,

పిష్ట పేషణీం గచ్ఛామి, శర్కరాదికం చ క్రీణామి ।

౯. కః నియన్త్రణాపణం గచ్ఛతి ? - అహం ఏవ రవివాసరే గచ్ఛామి ।

౧౦. కిం న గచ్ఛతి తవ పితా ? - న భవతి సమయః మమ పితుః కార్యాలయ వ్యాప్తతత్వాత్ ।

౧౧. కిం న విద్యతే భృత్యః తవ గృహే ? - న విద్యతే భృత్యః మమ గృహే ।

౮. మేరా గృహకార్య ।

౧. బాలక, తుమ కహీం జా రహే హో ? - మైం బాజార జా రహో హై ।

౨. కిసలియే బాజార జా రహే హో ? - మాం నే ముయే శాక లానేకో కహో హై ।

౩. కౌన శాక లాఓగే ? - నేమ, గోభీ ఔర ధనియా లాఓఁగా ।

౪. కుమ్హఙ్కో కోం నహీం ఖరీదతే ? - కల హీ ఉసకా శాక బనాయా థా ।

౫. క్యా తుమ్హిం ప్రతిదిన శాక ఖరీదతే హో ? - హో, మైం హీ ఖరీదతా హూఁ ।

౬. ఆజకల కౌనసా శాక సస్తా హై ? - మేఢీ సస్తీ హై । గోభీ మహంగీ హై ।

౭. భిణ్ణికా క్యా భావ హై ? తీన ఆనే నేర । కఙ్ఙీ భిండి దో ఆనే బికతీ హైం ।

౮. తుమ ఔర కౌనసా గహకార్య కరతే హో ? మైం కుఁవనే జల నికాలతా హూఁ,

ఆటా పిసానే చక్కి పర జాతా హై ఔర శక్కర ఆది ఖరీదతా హూఁ ।

౯. కస్ట్రొలకీ దుకానపర కౌన జాతా హై ? - మైం హీ రవివారకో జాతా హూఁ ।

౧౦. తుమ్హారే పితా కోం నహీం జాతే ? - మేరే పితాజికో కార్యాలయకే కార్యనే

అవకాశ నహీం మిలతా ।

౧౧. క్యా తుమ్హారే ఘర మేం నౌకర నహీం హై ? - మేరే ఘర మేం నౌకర నహీం హై ।

౯. మమ నిద్రా ।

౧. బాల, కదా త్వం నిద్రాసి ? అహం నవ-వాదన-సమయే నిద్రామి ॥

౨. కః రచయతి తే శయ్యామ్ ? స్వయం ఏవ రచయామి మే శయ్యామ్ ।

౩. ఆపి తే విద్యతే పర్యంజ్కః ? ఆం విద్యతే మే పర్యంజ్కః ।

౪. కథం రచయసి శయ్యామ్ ? ప్రథమం తు పర్యజకే ఆస్తరణం ప్రసారయామి

తస్య ఉపరి తల్పం, ప్రచ్ఛదం, ఉపధానం,

ఊర్ణాయం చ యథా విధి స్థాపయామి ।

౫. అపి భవతి మశక-పీడా ? నహి మే మశక-పీడా, మశకత్రం విద్యతే ।

౬. అపావృత-ముఖః స్వపిషి కిమ్ ? న అహం స్వపిషి అపావృత-ముఖః ॥

౭. కి దృశ్యతే కదాపి స్వప్నః ? న దృశ్యతే స్వప్నః । మే ప్రగాఢా నిద్రా ।

౮. ఊర్ణాయనా ముఖం ప్రచ్ఛాద్య స్వపిషి కిమ్ ? న అహం ముఖం ప్రచ్ఛాద్య స్వపిషి

॥

౯. చిత్రపటం ద్రష్టం జాగరణం కరోషి కిమ్ ? న ఆహం జాగరణం కరోమి ।
 ౧౦. కిమితి త్వం జాగరణం న కరోషి ? రాత్రౌ మా జాగృహి ఇతి మే జనసి
 ఉపదిశతి ।
 ౧౧. అపి విద్యతే ఆవశ్యకతా దీపస్య నిద్రాసమయే ? న మే ఆవశ్యకతా దీపస్య ।
 ౧౨. కః శయ్యావగుణనం కరోతి ? అహం ఏవ తత్ కరోమి ।

౯. మేరీ నిద్రా ।

౧. బాలక, తుమ కబ సోతే హో ? మైం నౌ బజే సోతా హూఁ ।
 ౨. తుమ్హారా బిస్తర కౌన బిఛాతా హై ? మైం స్వయం హీ బిఛాతా హూఁ ।
 ౩. క్యా తుమ్హారే పాస పలంగ హై । హాఁ, మేరే పాస పలంగ హై ।
 ౪. శయ్యా కిస ప్రకార బిఛాతే హో ? పహలే తో పలంగ పర దరీ బిఛాతా హైం ।
 ఉసకే ఊపర గద్దా, చాదర తకియా ఔర కమ్బుల యథా స్థాన రఖితా హై ।
 ౫. క్యా తుమ్హేం మచ్చరో నే కష్ట హోతా హై ? మచ్చరో నే కష్ట నహిం హోతా, మసహరీ
 హై ।
 ౬. క్యా తుమ ఖులే ముహ సాతే హో ? నహిం, మైం ఖులే ముహ నహిం సోతా ।
 ౭. క్యా తుమ్హేం కభీ స్వప్న దిఖాఈ దేతా హై? ముర్ఖే స్వప్న నహిం దిఖతే, మేరీ నీంద
 గహరీ హై ।
 ౮. క్యా తుమ కమ్బుల ఓఢకర సోతే హో ? నహిం, మైం ముహ నహిం ఢకతా ।
 ౯. క్యా చిత్రపట దేఖనేకే లియే జాగతే హో ? మైం జాగరణ నహిం కరతా ।
 ౧౦. తుమ జాగరణ క్యోం నహిం కరతే ? రాత్రి మేం మత జాగో- ఐసా మేరీ మాఁ ఉపదేశ
 దేతీ హై ।
 ౧౧. సోతే సమయ, క్యా దీపకకీ ఆవశ్యకతా హోతీ హై ? ముర్ఖే దీపకకీ ఆవశ్యకతా
 నహిం హోతీ ।
 ౧౨. బిస్తర కౌన లవేటతా హై ? మైం హీ లవేటతా హైం ।

౧౦. మమ గృహవాటికా

౧. కే కే వృక్షాః విద్యన్తే తవ వాటికాయామ్ ? కేచన ఫలవృక్షాః కేచన పుష్పవృక్షాః
 విద్యన్తే మమ వాటికాయామ్ ।
 ౨. కే పుష్పవృక్షాః సన్తి తత్ర ? చమ్పకః, వకులః, కణేరః, పారిజాతకః చ ।
 ౩. కః అవచినోతి పుష్పాణి ? మమ కనీయసీ భగినీ అవచినోతి పుష్పాణి ।
 ౪. కః సింఞ్చతి జలమ్ ? అహం సింఞ్చామి జలం, విద్యతే నేక్రమ్ ।
 ౫. కిం అన్యత్ కర్మ కరోషి త్వమ్ ? ఆలవాలం కరోమి, తృణం చ నిష్కాసయామి ।

౬. కదా త్వం లభసే సమయమ్ ? రవివాసరే ప్రాతః ।
౭. కథం రమతే తే మనః ? పుష్ప-పరిమలః ప్రసరతి, తేన రమతే మే మనః ।
౮. కే ఫలవృక్షాః తత్ర రోహన్తి ? ఆమ్రః, జమ్బూభిః, నిమ్బుభిః, నారఙ్గఃపేరుకః, దాడిమః చ ।
౯. కిం విద్యవే శాక-వృక్షాః తత్ర ? ప్రావట్కాలే బహవః శాకాః ప్రరోహన్తి ।
౧౦. కిం న ఆగచ్ఛన్తి తత్ర పశవః ? । వాక్ర్యే విద్యతే, న ఆగచ్ఛన్తి పశవః ।
౧౧. కే పక్షిణః ఆగచ్ఛన్తి ? శుకాః, కోకిలాః, చటకాః చ ।
౧౦. మేరీ గృహవాటికా ।
౧. తుష్ఠారే బగీచే మేం కౌన-కౌనసే వృక్ష హైం ? మేరే బగీచే మేం
కుభ ఫల కే వృక్ష ఔర కుభ పుష్పకే వృక్ష హై ।
౨. వహం పుష్పకే వృక్ష కౌన సే హైం ? చమ్పూ, మాలశ్రీ కనేర ఔర పారిజాత ।
౩. పుష్ప కౌన చునతా హై ? మేరీ ఛోటీ బహన పుష్ప చునతీ హై ।
౪. జల కౌన సీంచతా హై? మైం జల సీంచతా హలూ, హజారా హై ।
౫. తుమ ఔర కౌన సా కామ కరతే హో ? ధాలా బనాతా హలూ, ఔర ఘాస నికాలతా హలూ ।
౬. తుమ సమయ కబ పాతే హో ? రవివారకో ప్రాతఃకాల ।
౭. తుష్ఠారా మన కైసే ప్రసన్న హోతా హై ? పుష్పకీ సుగంధ ఫైలతీ హై,
ఉససే మేరా మన ప్రసన్న హోతా హై ।
౮. కౌన సే ఫలకే వృక్ష వహో లగే హైం ? ఆమ, జామున, సీబు,
నారంగీ, బిహీ ఔర అనార ।
౯. వహం శాక వృక్ష హై క్యా ? బరసాత మేం బహుత-సీ శాక ఉగతీ హై ।
౧౦. వహ పశు క్యోం నహీం ఆతే ? పేడోంకా కుప హోనేకే కారణ వహో, జానవర నహీం ఆతే ।
౧౧. కౌనసే పక్షీ ఆతే హైం ? తోతే, కోయల ఔర గౌరైయా ।

Encoded and proofread by Sneha Sudha snehasudha13 at gmail.com

Question Answers for Practical Conversation in Sanskrit

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

